

**Engagementsverklaring van het katholiek onderwijs
Leidraad voor implementatie**

Inhoud

- 0 Inleiding**
- 1 Kennismaken met de engagementsverklaring**
- 2 De engagementsverklaring in dialoog brengen**
  - 2.0 Vooraf**
  - 2.1 Eerste scenario: je engagement in dialoog brengen vanuit de krachtlijnen van de engagementsverklaring**
  - 2.2 Tweede scenario: je engagement in dialoog brengen vanuit de visietekst katholieke dialoogschool en de visie/het opvoedingsproject van de eigen school**
  - 2.3 Derde scenario: je engagement in dialoog brengen vanuit de bijdragen en verwachtingen van de verschillende doelgroepen**
- 3 Je engagement visualiseren**
- 4 Aandachtspunten en tips**
- 5 Ondersteuning**
- 6 Elkaar inspireren**
- 7 Juridische verankering**

Bijlage

Suggesties voor bezinning en gebed als voedingsbodem voor de dialoog

0 Inleiding

Samen werken aan katholieke dialoogscholen vraagt het engagement van ieder die bij dat onderwijs betrokken is: leerlingen en ouders, leraren en andere personeelsleden, leidinggevenden in onderwijs en bestuurders. Tegelijk heeft de school en wie er leert en werkt, verwachtingen ten aanzien van de lokale gemeenschap, de Kerk en de samenleving.

Sinds 1994 krijgen personeelsleden in het katholieke onderwijs bij hun contract de 'Opdrachtsverklaring van het katholiek onderwijs in Vlaanderen'. Bijna een kwarteeuw later is het onderwijs grondig veranderd. Katholiek onderwijs wordt geprofileerd vanuit het pedagogisch project van de katholieke dialoogschool. De tekst was dus aan herziening toe.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen hield tijdens het congres *Generous ambitieus* op 22 januari 2019 in Antwerpen samen met zijn partners de *nieuwe Engagementsverklaring van het katholiek onderwijs. Samen werken aan katholieke dialoogscholen in Vlaanderen* boven de doopvont.

Engagementsverklaring van het katholiek onderwijs

Samen werken aan katholieke dialoogscholen

De lancering van de engagementsverklaring is een momentopname. Er ging een participatief proces aan vooraf. Dat kreeg een neerslag in een geschreven document.

De publicatie van de engagementsverklaring is echter geen eindstation maar een nieuw begin. Ze luidt een nieuw proces in: een dynamiek van *samen werken aan katholieke dialoogscholen*.

- [De engagementsverklaring downloaden](#)

Bestellen

Gedrukte exemplaren bestel je via de webwinkel van Katholiek Onderwijs Vlaanderen in pakketjes van 20 stuks. (www.katholiekonderwijs.vlaanderen > Bestellen > Andere uitgaven van Katholiek Onderwijs Vlaanderen)

Een ledenkorting (30%) wordt verrekend op de factuur en is niet direct te zien in de winkelwagen. Voor leden komt de prijs op € 8,5 per pakketje van 20 stuks.

- [Naar de webwinkel surfen](#)

Stappenplan

- Kennismaken met de engagementsverklaring
- De engagementsverklaring in dialoog brengen
- De engagementsverklaring juridisch verankeren

Een eerste etappe in dat proces is de kennismaking van alle betrokkenen met de engagementsverklaring. Punt 1 van deze nota reikt daarvoor hulpmiddelen aan.

Het is de start van een onbeperkt aantal volgende etappes, waarbij je de engagementsverklaring met elkaar in dialoog brengt en dat engagement concreet maakt: het handen en voeten geeft in zijn en doen. Punt 2 van deze nota zet je daartoe op weg met verschillende mogelijke scenario's. In punt 3 wordt een lans gebroken om dat engagement niet alleen in gesproken en geschreven woorden, in zijn en doen tot uiting te brengen, maar het ook visueel uit te stralen. Een aantal aandachtspunten en tips helpt je in punt 4 om vervolgens de vinger aan de pols te houden. In punt 5 lees je wie er klaarstaat om je desgewenst te helpen je eigen dialoogscenario in praktijk te brengen. We kunnen ook elkaar inspireren: geef dus gevolg aan de oproep in punt 6.

Ten slotte krijgt de engagementsverklaring ook een juridische verankering. Punt 7 van deze nota licht dat toe.

1 Kennismaken met de engagementsverklaring

- 1.1 Een **powerpointpresentatie** is leidraad om de engagementsverklaring te introduceren bij de verschillende doelgroepen
- [Powerpointpresentatie downloaden](#)
- 1.2 Kardinaal Jozef De Kesel opende het congres *Genereus ambitieus*, waar de engagementsverklaring werd voorgesteld, met een **gebed**.
- [Filmpje met het gebed downloaden](#) (tekst: zie volgende blz.)
- 1.3 De partners van het katholiek onderwijs geven in een **filmpje** aan waarom zij zich engageren om katholieke dialogescholen te realiseren: het Vrij CLB-netwerk, de Vlaamse Scholierenkoepel, COV, COC, een woordvoerder van de schooldirecties, VCOV, een woordvoerder van de besturen, kardinaal Jozef De Kesel namens de kerkgemeenschap, de minister van Onderwijs, de directeur-generaal van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.
- [Filmpje downloaden](#)
- 1.4 In **dialogo**, tijdschrift van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, licht in het nummer van januari 2019 de accenten in de engagementsverklaring toe.
- [Artikel downloaden](#)

Voor deze personen en groepen organiseer je een kennismaking met de engagementsverklaring:

- Bestuur: raad van bestuur, algemene vergadering, medewerkers van het bestuur
- Schoolleiding: raad van directeurs, directieteam
- Medewerkers: personeelsvergadering, pedagogische raad / directieraad
- Leerlingen: leerlingenraad
- Schoolraad
- Lokale (kerk)gemeenschap

Engagement bestaat niet op papier, je maakt het dagelijks waar.

2 De engagementsverklaring in dialoog brengen

Hierna volgen diverse scenario's om naar aanleiding van en over de engagementsverklaring in dialoog te treden met de groepen en personen die in punt 1 in zijn opgesomd. Ze zijn een handreiking om je eigen aanpak inhoud en vorm te geven.

2.0 Vooraf

Wat is dialoog voeren?

Dialoog, afgeleid van de Griekse woorden dia en logos, betekent letterlijk: tussen of doorheen de woorden. Dialoog reikt verder dan een *uitwisseling* van woorden: het veronderstelt een moment van *ontmoeting* waarbij mensen zich geroepen voelen om hun gedachten met elkaar te delen en om samen naar betekenis te zoeken. Tijdens die ontmoeting wordt een *houding* van inlevingsvermogen en genereuze openheid verondersteld: je deelt spontaan je mening en standpunt met de ander, maar luistert tegelijk met een open geest naar andere standpunten en argumenten. Hierdoor kan je eigen mens- en wereldbeeld, gebouwd op bepaalde vooronderstellingen, ook veranderen en zichzelf verrijken. Dialoog is in die zin ook nauw verbonden met identiteitsvorming: de ware ontdekking van jezelf gebeurt doorheen de dialoog met de ander (cf. Martin Buber).

In een specifieke schoolcontext is een *generieuze en empathische dialoog* een belangrijke stap naar inspirerend burgerschap en vorming in het algemeen. Als leerlingen namelijk openstaan voor wat op hen afkomt en bereid zijn hun meningen en standpunten te delen met elkaar, voelen ze zich steeds sterker verbonden met de wereld en elkaar en dragen ze bij tot een solidaire en open samenleving.

Zoals leerlingen oefenen ook al de andere schoolpartners zich daarin, bijvoorbeeld door een genereuze en empathische dialoog over de engagementsverklaring van het katholiek onderwijs, over het samen werken aan een katholieke dialoogschool.

Wat is het doel van de dialoog?

Het is aangewezen om vooraf helder het doel van de dialoog te bepalen en het doorheen het gesprek voor ogen te houden. In die doelomschrijving zijn twee belangrijke clusters te herkennen, die opeenvolgend aandacht verdienen.

De eerste stap is steeds inzicht verwerven: verkennen, verwerken, zich eigen maken. Behalve begrijpen wat met de tekst van de engagementsverklaring bedoeld wordt, betekent het ook reflecteren over de betekenis ervan in de context van het eigen project en de eigen school.

In een tweede stap kan men zich richten op oordelen en handelen: het eigen engagement concreet maken, gezamenlijk akkoord zoeken over te zetten stappen in het samen werken aan het engagement voor de eigen school als katholieke dialoogschool.

2.1 Eerste scenario: je engagement in dialoog brengen vanuit de krachtlijnen van de engagementsverklaring

Het [artikel](#) dat *In dialoog* in januari 2019 publiceerde, analyseert de engagementsverklaring in vergelijking met de vroegere opdrachtsverklaring van het katholiek onderwijs. In die analyse onderkennen we vijf krachtlijnen. In dit dialoogscenario zijn die vijf krachtlijnen het uitgangspunt voor het gesprek.

2.1.1 De krachtlijnen onderbouwd vanuit het artikel

- Een katholieke dialoogschool richt de focus altijd op de leerling.

“Een eerste verschil (met de opdrachtsverklaring) is de manier waarop de verhouding tussen de verschillende partners van het katholiek onderwijs wordt beschreven. In de opdrachtsverklaring krijgt de lezer de indruk dat de scholen daarin een bepalende rol hebben. Zo lezen we: “Directie en personeelsleden zijn de dragers van het opvoedings- en vormingsproject en de belangrijkste uitvoerders ervan.” Hogerop in dezelfde tekst lezen we in een opsomming van partners hoe schoolbesturen (toen nog: “inrichtende machten”) en “directies en personeelsleden” worden vermeld vóór “ouders of studenten en leerlingen”. In de engagementsverklaring wordt die volgorde bewust omgedraaid en vormen leerlingen de focus van het engagement dat iedereen die bij katholiek onderwijs betrokken is - inclusief de leerlingen zelf - opneemt.”

- In een katholieke dialoogschool werken we samen vanuit gedeelde verantwoordelijkheid.

“Ten tweede lezen we in de opdrachtsverklaring wel over samenwerking tussen verschillende partners van het katholiek onderwijs, maar die samenwerking wordt tegelijk begrensd: “Inrichtende Machten, directies en personeelsleden, ouders of studenten en leerlingen bouwen samen, *elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheid en zorg, aan de schoolgemeenschap*” Door de verwijzing naar ‘ieders verantwoordelijkheid’ wordt enerzijds de mogelijkheid gesuggereerd om daadwerkelijk samen te werken vanuit verschillende perspectieven, maar wordt anderzijds ook de lezing mogelijk dat elke partner op eigen terrein dient te blijven.”

- In een katholieke dialoogschool dragen we allen ons steentje bij en mogen we rekenen op ondersteuning. (bijdragen en verwachtingen)

“Die mogelijke dubbelzinnigheid wordt in de engagementsverklaring expliciet uitgeklaard, door te stellen dat het project van een katholieke dialoogschool “iedereen die er leert, werkt en leeft uit[daagt] tot samen school maken in dialoog met elkaar, [...]” Behalve door ook op andere plaatsen uitdrukkelijk te spreken over samenwerking tout court, geeft de engagementsverklaring ook een duidelijk signaal wanneer de tekst concreet ingaat op de verschillende partners. In plaats van te spreken over *ieders verantwoordelijkheid*, wordt telkens gesproken over *wederzijdse verwachtingen*.”

- In een katholieke dialoogschool leven en leren we in een wereld van veelheid en verschil.

“In de engagementsverklaring wordt - zoals in de opdrachtsverklaring - het onderwijs dat katholieke scholen aanbieden eveneens als dienst aan de samenleving omschreven. Het wordt vervolgens echter geconcretiseerd door aan te geven aan welke samenleving het katholiek onderwijs wil bijdragen: *de samenleving van de toekomst is een wereld van veelheid en verschil*. Meer nog, in de visietekst van de katholieke dialoogschool, die als bron en referentiekader integraal in de engagementsverklaring is opgenomen, wordt die wereld omschreven als *een open, zinvolle, verdraagzame en duurzame samenleving, waar een plaats is voor iedereen - een wereld waar ook God van droomt*.”

- In een katholieke dialoogschool zetten we ons voluit in om ons katholiek-pedagogisch project mee uit te bouwen en waar te maken.

“Continuïteit tussen opdrachtsverklaring en engagementsverklaring vinden we ook in de verwijzing naar de inspiratiebronnen van het katholiek onderwijs. Beide documenten verwijzen op hun manier naar de christelijke geloofstraditie die het katholiek onderwijs inspireert. [...] Enerzijds [...] lezen we in de engagementsverklaring over personeelsleden dat zij kunnen meewerken aan het *specifieke vormingsproject* van een katholieke school *wat hun eigen overtuigingen ook zijn*. Anderzijds wordt in de engagementsverklaring meer verwacht van wie zichzelf niet

volledig met de katholieke geloofstraditie identificeert *dan eerbied opbrengen voor de christelijk-gelovige verankering van de school en voor haar geloofsaanbod*, zoals de opdrachtsverklaring aangeeft. Het gaat met name om zich *voluit inzetten* en *actief bijdragen* aan het project van de school. In die zin gaat het nu duidelijker dan voorheen om *het engagement van ieder die bij dat [katholiek] onderwijs betrokken is.*”

2.1.2 De krachtlijnen samengevat en in dialoog gebracht

De deelnemers verspreiden zich over vijf dialoogtafels: een tafel voor elk van de vijf krachtlijnen. Twee vragen geven richting aan het gesprek over elke krachtlijn. Er is telkens aandacht voor zowel het eigen, persoonlijke engagement als het gezamenlijke engagement.

Krachtlijn	Vragen
Een katholieke dialoogschool richt de focus altijd op de leerling.	Wat betekent dit concreet voor onze school? Wat betekent dit voor mezelf?
In een katholieke dialoogschool werken we samen vanuit gedeelde verantwoordelijkheid.	Hoe zien wij dat in onze school, haar structuren, beleid en werking? Wat is mijn eigen bijdrage daarin?
In een katholieke dialoogschool dragen we allen ons steentje bij en mogen we rekenen op ondersteuning.	Hoe ondersteunt de school mij/ons daarin? Hoe maak ik dat voor mezelf concreet en hoe helpen wij elkaar daarbij?
In een katholieke dialoogschool leven en leren we in een wereld van veelheid en verschil.	Hoe speelt de school daarop in? Welke consequenties heeft dat voor mijn engagement?
In een katholieke dialoogschool zetten we ons voluit in om ons katholiek-pedagogisch project mee uit te bouwen en waar te maken.	Uit welke activiteiten blijkt dat in onze school? Wat is mijn bijdrage daarin?

2.1.3 Je engagement in praktijk brengen

Vanuit de gesprekken aan de dialoogtafels kunnen afspraken groeien om je eigen engagement en jullie gezamenlijke engagement zichtbaar, voelbaar, tastbaar te maken, om het handen en voeten te geven in concrete acties, om het *metterdaad* waar te maken.

Je engageren in katholiek onderwijs is te doen.

2.2 Tweede scenario: je engagement in dialoog brengen vanuit de visietekst katholieke dialoogschool en de visie/het opvoedingsproject van de eigen school

Het project van de katholieke dialoogschool werd in 2015 vanuit Katholiek Onderwijs Vlaanderen geïntroduceerd. Als lid vanuit onze netwerkorganisatie maakt je school dat project meer concreet in haar eigen schoolproject.

Het project van de katholieke dialoogschool en het project van je eigen school zijn het fundament van de engagementsverklaring. In dit dialoogscenario verkennen jullie eerst die projecten. De inzichten die daaruit groeien, passen jullie vervolgens toe op jullie persoonlijk en gezamenlijk engagement.

2.2.1 De visietekst katholieke dialoogschool verkennen

12 quotes uit de visietekst

1. Op het kruispunt van onderwijs, kerk en samenleving verwelkomen we gastvrij iedereen, van welke levensbeschouwelijke of religieuze achtergrond ook.
2. We nodigen iedereen uit mee te werken aan ons onderwijsproject. Vanuit de christelijke inspiratie willen we iedereen daartoe uitdagen, motiveren en kracht geven.
3. We zorgen voor kwaliteitsvol onderwijs en dat is meer dan louter opleiding: we vormen mensen tot vrije, competente en solidaire personen die zin en betekenis vinden in leven en samenleven.
4. Onze school is een inclusieve school, die zorg draagt voor de unieke talenten van elke leerling, met bijzondere aandacht voor wie het moeilijk heeft.
5. Kinderen, jongeren en volwassenen leren de wereld ontdekken en bekwamen zich om met engagement, kritische zin en creativiteit erin aan de slag te gaan.
6. In het vertrouwen dat het diepste mysterie van de werkelijkheid de liefde is, neemt de school die liefde - zoals de Bijbel verhaalt en Jezus die voorleeft - als richtsnoer voor opvoeden, leven en samenleven.
7. De christelijke hoop die in die liefde en het verrijzenisgeloof ontspringt, oriënteert de school in haar doelen en werking.
8. We nodigen iedereen uit om in dialoog met elkaar op zoek te gaan naar het volle mens- en medemens- zijn.
9. De school brengt zelf in woord en daad op eigentijds-tegendraadse wijze de christelijke stem in het gesprek binnen.
10. De school is een oefenplaats voor een (samen)leven in een wereld die gekenmerkt is door diversiteit en verschil: we oefenen ons in het kritisch-creatief leren omgaan met wat eigen en wat anders is, met wat verbindt en wat onderscheidt.
11. Doorheen de dialoog verrijkt de katholieke school zichzelf en vernieuwt ze haar christelijke inspiratie in de actuele context.
12. Rekening houdend met onze context en onze doelgroepen vertaalt de school die visie in haar pedagogisch project.

Persoonlijke reflectie: iedere deelnemer aan de dialoogtafel krijgt de opdracht uit de reeks een citaat te kiezen dat haar of hem in het bijzonder aanspreekt, dat zij of hij belangrijk vindt en speciaal ter harte gaat. (Men kan de mogelijkheid openlaten om uit de visietekst, die aan de deelnemers bezorgd wordt, zelf nog een ander citaat te selecteren.)

Eerste ronde: ieder deelt zijn keuze mee aan de gesprekspartners en licht kort toe waarom zij of hij dat citaat gekozen heeft.

Tweede ronde: met ieders individuele inbreng als uitgangspunt bespreken de tafelgenoten wat zij samen, als groep, belangrijk vinden als oriëntaties voor hun school. Zij stellen zo een lijstje van b.v. 3 à 5 gezamenlijke richtinggevende gedachten samen.

Eventuele extra ronde of tussenronde: de deelnemers aan het gesprek delen met elkaar bij welke uitspraak of uitspraken zij een vraag hebben of waarmee zij worstelen, en zij wisselen er onderling over uit ter verheldering.

2.2.2 *Het project van de eigen school belichten vanuit de visietekst katholieke dialoog-school*

Derde ronde

- Vraag 1: de kerngedachten die we belangrijk vinden vanuit de reflectie op de visietekst katholieke dialoog-school (zie 2.2.1), waar en hoe komen die tot uiting in de visietekst of het opvoedingsproject van de eigen school?
- Vraag 2: wat besluiten we daaruit?

Voor wie het in de voorbije jaren nog niet deed, zou men hier tot het besluit kunnen komen om het eigen project te herbronnen, te actualiseren en te herformuleren in het verlengde van de gezamenlijke kerngedachten die men in de dialoog bijeenbracht. In dat geval kiest men voor een langer traject en spreekt men met de gesprekspartners af hoe en over welke termijn (b.v. een schooljaar) men daarvan werk wil maken. Desgewenst kan men daarbij een beroep doen op externe ondersteuning: zie verder in punt 5.

2.2.3 *Je engagement concreet maken*

Vierde ronde

Hoe maken we de verzamelde kerngedachten (zie 2.2.1) en besluiten (zie 2.2.2) concreet?

Meer in het bijzonder:

<p>Hoe maak <i>ik</i> zelf dat concreet?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is mijn eigen engagement om dat waar te maken? - Wat kan mijn bijdrage daartoe zijn? - Wat mogen anderen van mij verwachten? - Hoe toon ik dat?	<p>Hoe maken <i>wij</i> dat <i>samen</i> concreet?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is ons gezamenlijk engagement om dat waar te maken? - Wat kan onze bijdrage daartoe zijn? - Wat mogen anderen van ons verwachten? - Hoe tonen we dat aan elkaar en aan de buitenwereld?
--	--

Voor de laatste vraag: hoe toon ik / tonen wij dat? > Zie punt 3

2.3 Derde scenario: je engagement in dialoog brengen vanuit de bijdragen en verwachtingen van de verschillende doelgroepen

De engagementsverklaring richt zich tot de volgende doel- of deelgroepen: leerlingen, personeelsleden, schoolleiders, ouders, besturen, lokale gemeenschap/kerk/samenleving.

Voor elke doelgroep beschrijft de engagementsverklaring kernachtig hoe die doelgroep bijdraagt aan het groeien als katholieke dialoogschool én welke de verwachtingen van die doelgroep zijn.

Dit dialoogscenario nodigt uit tot reflectie en dialoog over de bijdragen en verwachtingen van elke doelgroep.

Je kunt dat doen in verschillende groepssamenstellingen:

- leerlingen reflecteren onderling over de eigen bijdragen en verwachtingen; idem voor personeelsleden, ouders, bestuurders, schoolleiders ...;
- leerlingen, personeelsleden, ouders, bestuurders, schoolleiders ... reflecteren in gemengde groepen over elkaars bijdragen en verwachtingen.

Hierna vind je per doelgroep de betreffende *tekst* uit de engagementsverklaring en *een schematische voorstelling* van de bijdragen en verwachtingen.

Voor elke doelgroep vertrekt de dialoog vanuit dezelfde basisvraag: *waaraan kan ik / kunnen wij samen in deze school werken om dat mogelijk te maken?*

Vanuit de gesprekken kunnen afspraken groeien om je eigen engagement en jullie gezamenlijke engagement zichtbaar, voelbaar, tastbaar te maken, om het handen en voeten te geven in concrete acties, om het *metterdaad* waar te maken.

2.3.1 Leerlingen

Leerlingen, internen, studenten en cursisten verwachten een kwaliteitsvolle vorming op hun maat, die hen aangeboden wordt door een inspirerende school en goede enthousiaste leraren en opvoeders. Ze hopen er te mogen groeien in volle mens- en medemens-zijn, zodat ze hun verantwoordelijkheid kunnen opnemen voor de wereld om zich heen. Omgekeerd verwacht de school dat ze bereid zijn om voluit in dat vormingsproces te stappen, en dat ze zich laten uitdagen door het beste wat de katholieke school hen vandaag te bieden heeft. In een context waarin identiteit niet zomaar vanzelfsprekend is, vormen ze zichzelf en worden ze gevormd in dialoog met het vormingsaanbod en de traditie van de school. Ze gaan daarover het gesprek aan met de leraar en hun medeleerlingen, en met de wereld. Ze maken gebruik van de mogelijkheden tot leerlingenparticipatie die de school hun volop aanbiedt. Zo dragen leerlingen ook actief bij aan het schoolleven en de school als lerende, levende en werkende gemeenschap.

de bijdrage van leerlingen	de verwachtingen van leerlingen
willen in dialoog gaan ‡ zich laten uitdagen door het vormingsaanbod en de traditie van de school een actieve bijdrage door participatie en engagement in inspraakorganen	kwaliteitsvolle vorming krijgen mogen groeien en leren verantwoordelijkheid opnemen inspirerende en enthousiaste leraren en opvoeders

Waar aan kunnen we in deze school werken om dat mogelijk te maken?

2.3.2 Personeelsleden

Personeelsleden willen het beste van zichzelf geven, en kinderen, jongeren en volwassenen vormen tot mensen die vrij en verantwoordelijk bijdragen aan de samenleving van vandaag en morgen. Ook al is voor hen de katholieke identiteit van de school niet langer altijd vanzelfsprekend, toch kiezen ze ervoor om zich, vanuit hun opdracht, voluit in te zetten voor dat specifieke vormingsproject. Meer nog: ze zijn er bevoorrechte en essentiële partners van. Daarom verwacht de school dat ze allen samen actief bijdragen aan het leven op een katholieke dialoogschool - in gesprek met leerlingen, elkaar en de schoolleiding. Welke hun eigen overtuigingen ook zijn, ze vinden er de inspiratie om mee te werken aan het katholiek-pedagogische project van de school. De personeelsleden zijn mensen die met passie en gedrevenheid, graag met leerlingen en collega's aan de slag gaan, en daartoe inhoudelijk, pedagogisch en didactisch beslagen zijn. Ze werken mee aan een leeromgeving waarin iedere lerende optimaal tot leren, leven en werken komt. In hun werken en samenwerken zijn ze zich bewust van hun voorbeeldrol.

de bijdrage van de personeelsleden	de verwachtingen van de personeelsleden
<p>professionaliteit (inhoudelijk, pedagogisch, didactisch)</p> <p>actieve inzet voor het vormingsproject als bevoorrechte partners</p> <p>passie en gedrevenheid voor leerlingen en collega's</p>	<p>in gesprek gaan met leerlingen, collega's en de schoolleiding rond het opvoedingsproject</p> <p>de lerende optimaal tot leren, leven en werken brengen</p>

Waar aan kunnen we in deze school werken om dat mogelijk te maken?

Met zin voor verantwoordelijkheid en grote zorg geven schoolleiders richting aan het pedagogisch project van de katholieke dialogeschool. Als leidinggevend willen ze dat project samen met (andere) personeelsleden gestalte geven en een geëngageerde leef- en leergemeenschap vormen met leerlingen, internen en hun ouders, studenten en cursisten. Vanuit de eigen inspiratie engageren ze zich voor een genereuze, zorgzame en rechtvaardige school en samenleving, waar alle leerlingen en personeelsleden welkom zijn. Ze streven een dialogaal en gedeeld leiderschap na en creëren een duurzaam en zorgzaam personeelsbeleid. Ze zetten zich in voor een werkomgeving die personeelsleden ondersteunt, motiveert en waardeert.

de bijdrage van schoolleiders	de verwachtingen van de schoolleiders
<p>geven richting aan het pedagogisch project van de katholieke dialogeschool</p> <p>engageren zich voor een genereuze, zorgzame en rechtvaardige school en samenleving, waar alle leerlingen en personeelsleden welkom zijn</p> <p>inzet voor een werkomgeving die personeelsleden ondersteunt, motiveert en waardeert</p>	<p>samen met alle betrokkenen een geëngageerde leef- en leergemeenschap kunnen vormen</p> <p>een dialogaal en gedeeld leiderschap</p> <p>een duurzaam en zorgzaam personeelsbeleid kunnen uitbouwen</p>

Waar aan kunnen we in deze school werken om dat mogelijk te maken?

2.3.4 Ouders

Ouders verwachten in de eerste plaats dat de school voor hun kinderen een leer- en leefwereld is die bijdraagt aan de opvoeding die ze hen zelf willen geven. Ouders die kiezen voor een katholieke school geven aan dat ze vertrouwen stellen in de wijze waarop scholen vandaag in verscheidenheid gestalte geven aan het project van de katholieke dialoogschool. Op haar beurt verwacht de school dat ouders echte partners zijn voor de opvoeding en vorming die de school hun kinderen verstrekt. Kiezen voor een katholieke dialoogschool houdt voor iedereen een engagement in. Daarom mogen ouders verwachten dat de school hen zoveel mogelijk betreft in het samen school maken.

de bijdrage van de ouders	de verwachtingen van de ouders
vertrouwen geven in de wijze waarop de school haar project vorm geeft partner zijn van de school voor de opvoeding en vorming	dat de school bijdraagt aan de opvoeding die ze zelf willen geven betrokken worden in het samen school maken

Waar aan kunnen we in deze school werken om dat mogelijk te maken?

Vanuit de vrijheid van onderwijs en ingebed in de katholiek-pedagogische traditie hebben besturen een geheel eigen rol en verantwoordelijkheid in het vormgeven van de katholieke dialoogschool. In de eerste plaats maken bestuurders de band met die traditie; ze dagen schoolleiders en personeelsleden uit die vernieuwd vorm te geven en met allen op school samen te werken aan een katholieke dialoogschool. Tegelijk scheppen ze goede bestuurlijk-organisatorische randvoorwaarden voor wie in hun onderwijsinstellingen leert, leeft en werkt. Ze engageren zich om in een geest van dialogaal en gedeeld leiderschap te besturen en geven schoolleiders de ruimte om hun verantwoordelijkheid voluit op te nemen. Ze garanderen de verankering van de school in de lokale gemeenschap, zoeken kansen tot bestuurlijke optimalisering, en koesteren de bijzondere familieband met de andere onderwijsinstellingen die behoren tot Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

de bijdrage van de besturen	de verwachtingen van de besturen
<p>de band maken met de traditie</p> <p>goede bestuurlijk-organisatorische randvoorwaarden scheppen</p> <p>besturen in een geest van dialogaal en gedeeld leiderschap</p> <p>ruimte geven aan schoolleiders om hun verantwoordelijkheid voluit te kunnen opnemen</p> <p>garanderen van de verankering van de school in de lokale gemeenschap</p> <p>kansen zoeken tot bestuurlijke optimalisering</p> <p>koesteren van de bijzondere familieband met andere onderwijsinstellingen van het Katholiek Onderwijs in Vlaanderen</p>	<p>schoolleiders en personeelsleden die vernieuwend vorm geven aan het project van de katholieke dialoogschool</p>

Waarom kunnen we in deze school werken om dat mogelijk te maken?

2.3.6 Lokale gemeenschap / kerk / samenleving

Tot slot staat de katholieke school niet op zich, maar maakt ze deel uit van het weefsel van de lokale gemeenschap, de Kerk en de samenleving. Voor de lokale gemeenschap is de school vaak een trefpunt van dialoog en ontmoeting. Van die lokale gemeenschap verwacht de school respect voor haar project en ondersteuning om die bredere rol op te kunnen nemen. Voor de Kerk vormt de katholieke school een tastbare getuige van haar jarenlange dienstbaarheid aan kinderen, jongeren en volwassenen. Ze verwacht dat een katholieke dialoogschool in een sterk veranderde context op authentieke wijze getuigenis weet af te leggen van de christelijke boodschap. Op haar beurt verwacht een katholieke dialoogschool dat de Kerk zich blijvend in de dialoog met de school engageert en ook vandaag jongeren en volwassenen weet te inspireren. Terecht stelt de samenleving verwachtingen aan het katholiek onderwijs en de te behalen kwaliteit van onderwijs. Omgekeerd vraagt het katholiek onderwijs voldoende vrijheid en middelen om zijn verantwoordelijkheid voluit op te nemen. Vanuit het beste van zijn traditie profileert het immers de katholieke dialoogschool als oefenplaats én vrijplaats voor een samenleven in een wereld van veelheid en verschil.

de bijdrage van lokale gemeenschap, kerk en samenleving	de verwachtingen van de lokale gemeenschap, kerk en samenleving
<p><i>lokale gemeenschap</i></p> <p>respect voor het project van de school en ondersteuning hierin</p> <p><i>kerk</i></p> <p>zich blijvend in de dialoog met de school engageren om ook vandaag kinderen, jongeren & volwassenen te blijven inspireren</p> <p><i>samenleving</i></p> <p>vrijheid en middelen geven aan ons onderwijs om oefenplaats en vrijplaats te zijn in een wereld van verschil</p>	<p><i>lokale gemeenschap</i></p> <p>de school als trefpunt van dialoog en ontmoeting</p> <p><i>kerk</i></p> <p>dat een katholieke dialoogschool in deze sterk veranderende context, op authentieke wijze blijft getuigenis afleggen van de christelijke boodschap</p> <p><i>samenleving</i></p> <p>vraag om te blijven inzetten op kwaliteitsvol onderwijs</p>

Waarom kunnen we in deze school werken om dat mogelijk te maken?

3 Je engagement visualiseren

Het zou goed zijn om de gemaakte reflecties en dialoog rond de engagementsverklaring op de een of andere manier op een creatieve wijze te visualiseren en zo je eigen school te profileren, zowel intern als extern.

Wat kan je zoal doen?

- Per doelgroep grote posters maken van de gemaakte reflecties en die uithangen in het onthaal van de school, in de gangen, in de eetzaal, in het lerarenlokaal ...
- Je kan ook posters maken per krachtlijn die je hebt uitgewerkt en toegepast op je eigen school en zo ook de verbinding aantonen met het schooleigen opvoedingsproject.
- In klaslokalen een kleinere poster hangen van de samen besproken engagementen die jullie samen als school willen aangaan met aan de ene kant de bijdragen die je wil leveren en aan de andere kant de verwachtingen die jullie hebben.
- ...

Wie een afdeling beeldende kunst heeft en/of leerkrachten die heel creatief kunnen zijn kun je misschien zelfs een echt 'kunstwerk' maken dat jullie engagement als school uitdrukt en dit zowel voor binnen als voor buiten op de speelplaats.

Laat de creatievelingen maar los op de gemaakte reflecties vanuit de dialoogtafels zodat wat in woorden gezegd geweest is ook zichtbaar wordt in de school en daarbuiten via posters, banners, kunstwerken, beelden, foto's, filmpjes,...

Je kan hier zelfs een 'wedstrijd' aan koppelen en/of uitdagingen voor elke klas of groep die met hun eigen reflecties aan de slag kunnen gaan.

Laat de wegwijzer 'verbeelding' uit de [visie op vorming](#) maar tot de verbeelding spreken! Dit helpt allemaal om de engagementsverklaring niet alleen op papier te kennen maar ze ook echt te laten leven in de school.

4 Aandachtspunten en tips

Algemeen

- Dialoog over je engagement is geen eenmalig gebeuren. Herneem de dialoog regelmatig.
- Verwijs regelmatig opnieuw naar de engagementsverklaring.
- Betrek alle partners in de dialoog. Veronachtzaam geen enkele partner.
- Geef elke deelnemer aan een gesprek over de engagementsverklaring ook daadwerking een exemplaar ervan.
- Als jullie van de dialoog over jullie engagement echt werk willen maken, kunnen jullie op school een 'dialogoschoolteam' samenstellen om een dialoogscenario op te stellen en uit te voeren.
- Het ligt voor de hand dat je intenser dialoog voert met wie daartoe uit zichzelf gemotiveerd is. Zoek ook kansen voor verbreding, om meer mensen te betrekken bij de dialoog over jou, hun, jullie gezamenlijke engagement.
- Wanneer je dialoog voert in kerngroepen, denk er dan ook aan om regelmatig terug te koppelen naar de hele groep.
- Naast verbreding van de dialoog heb je ook aandacht voor verdiepende gesprekken. Zie en benut kansen daarvoor. Inspiratie voor verdiepende gesprekken vind je o.a. in de [visie op vorming](#) (cf. [vormingscirkel](#) met wegwijzers naar vorming), in de publicatiereeks van Katholiek Onderwijs Vlaanderen over de katholieke dialogoschool (cf. de jongste publicatie *Hoop doet leren*), in de Opdrachten voor het katholiek basisonderwijs ([OKB](#)) ...
- Ga na welke elementen de dialoog over de engagementsverklaring aan de oppervlakte brengt en vertaal ze door naar / neem ze op in de eigen visie van het bestuur en de school.
- Engagement is te doen (1): dialoog is wezenlijk in het groeien als katholieke dialogoschool maar het blijft uiteindelijk niet bij dialooggrondjes draaien. Er groeien ook besluiten uit die vertaling vragen in het handelen.
- Engagement is te doen (2): heb oog voor wat haalbaar is. Het moet te doen zijn ...
- Dialoog over het concreet maken van je engagement draagt bij tot de kwaliteitsontwikkeling van je school. Hanteer de principes van kwaliteitsontwikkeling op school. Schrijf je in de PDCA-cirkel in. Laat je leiden door de kwaliteitsvragen.
- Geef jullie engagement af en toe ook een feestelijk cachet.
- Bevestig: geef regelmatig, ook ongevraagd, positieve feedback over het engagement van mensen.

Leerlingen

- De focus leggen op de leerlingen wil zeggen: dialogueer in de eerste plaats *met* hen in plaats van *over* hen. Luister naar je leerlingen, laat hen aan het woord. Leer hen dialogeren en maak daarover goede afspraken met hen. Laat je de leerlingenraad daarin een sleutelrol spelen?

Personeelsleden

- Geef aan elk personeelslid een exemplaar van de engagementsverklaring.
- Betrek alle personeelscategorieën in de dialoog over de engagementsverklaring en hun daadwerkelijk engagement, d.w.z. ook ondersteunend en onderhoudspersoneel.
- Breng de engagementsverklaring ter sprake in het sollicitatiegesprek en in het ont-haalgesprek met nieuwe personeelsleden.
- Geef voortaan elk nieuw personeelslid bij de indiensttreding een exemplaar van de *engagementsverklaring*.
- Als mentor van beginnende personeelsleden heb je aandacht voor de engagements-verklaring en bespreek je de concretisering daarvan in het persoonlijk engagement van de betrokkenen.
- Maak van de engagementsverklaring onderwerp van gesprek in het functioneringsge-sprek met elk personeelslid. Nodig elk personeelslid individueel uit tot dialoog over zijn engagement.
- Maak vanuit het bestuur of als schoolleider een zendings- of engagementsmoment bij de aanstelling tot TADD en/of bij de vaste benoeming.
- 10, 20, 25 jaar dienst zijn ijkmomenten in een loopbaan. Het zijn uitgelezen momen-ten om dialoog te voeren over het engagement.

Schoolleiders

- Een schoolleider engageert zichzelf voluit en is de spil in het dialooggebeuren op school. De schoolleiding is behalve organisator van die dialoog ook zelf partner in het gesprek.
- Streef naar evenwicht in je engagement door vaak genoeg bij te tanken. Inzet en bezinning hebben elkaar nodig. Neem tijd voor reflectie. Neem tijd voor dialoog, ook voor dialoog met jezelf.

Bestuur

- Naast dialoog *over* het onderwijs waarvoor het bestuur eindverantwoordelijkheid draagt, is het bestuur ook zelf partner *in* die dialoog.
- Engagement voltrekt zich tussen mensen. Wees dus waar mogelijk aanwezig en nabij.
- Spreek vaak met de schoolleiding over jullie gezamenlijke engagement.
- Wissel ook onderling uit over jullie engagement als bestuurders, over de diepere be-weegredenen voor dat engagement.
- Heb er ook aandacht voor om waar zinvol en mogelijk actief en *live* te participeren aan de dialoog met de andere partners: personeelsleden, ouders, leerlingen ... Waar zie je daarvoor kansen?

Ouders

- Spreek bij het ondertekenen van het schoolreglement elke ouder aan op het engage-ment dat hij of zij daardoor aangaat.
- Help de vertegenwoordigers van de ouders om in dialoog hun engagement op te ne-men in de schoolraad.
- Zoek wegen om het engagement van ouders in het oudercomité te bevestigen en ver-diepen.

- Benut kansen om aan alle ouders weerklank te geven over het gezamenlijke engagement van alle schoolpartners.
- Stimuleer de ouders om samen met de school de leerlingen, hun kinderen, te helpen uitgroeien tot geëngageerde en verantwoordelijke mensen.

Lokale (kerk)gemeenschap / brede samenleving

- Hoe zit de engagementsverklaring verweven in en komt jullie engagement tot uiting in jullie externe communicatie? Via de website van de school, op evenementen van de school, zoals infodagen en opendeurdag ...
- Hoe komt jullie engagement tot uiting in gesprekken met (lokale) overheidsinstanties, met de parochie, met organisaties en bedrijven in de regio ...?

Tips

- Filosoof Bart Brandsma is sedert vele jaren actief op het vlak van polarisatie en de dynamiek van wij-zij denken. Door inzicht in dat fenomeen kun je het vermijden. Een [filmpje](#) maakt je wegwijs.
- Lees meer over geweldloze of verbindende communicatie. [Marshall Rosenberg](#) is ervan de ontwerper. In een [kort introductiefilmpje](#) maak je ermee kennis.

5 Ondersteuning

Wens je ondersteuning bij de implementatie van de engagementsverklaring in je school, bij het samen werken aan het groeien als katholieke dialogeschool?

Aarzel niet en neem contact met de coördinator identiteitsbeleid in je regio:

Regio Antwerpen	Christa Damen christa.damen@katholiekonderwijs.vlaanderen
Regio Limburg	Edith Maes (basisonderwijs) edith.maes@katholiekonderwijs.vlaanderen Hendrik-Jan Gubbelmans (secundair onderwijs) hendrik-jan.gubbelmans@katholiekonderwijs.vlaanderen
Regio Mechelen-Brussel	Paul Vereecke paul.vereecke@katholiekonderwijs.vlaanderen
Regio Oost-Vlaanderen	Bellinda Staelens bellinda.staelens@katholiekonderwijs.vlaanderen
Regio West-Vlaanderen	Rik Depré rik.depre@katholiekonderwijs.vlaanderen

Of neem contact met je congregationale identiteitsbegeleider.

Wat doe jij met je engagement voor je school?
En wat doet dat engagement met jou?

Wat doet de engagementsverklaring met jullie?
En wat doen jullie met de engagementsverklaring?

Tot welke initiatieven leidt jullie dialoog?

Laat het ons weten!

Stuur een mailtje met een verslagje, een foto, een filmpje, een ...
aan identiteit_kwaliteit@katholiekonderwijs.vlaanderen
en wij geven er weerklank aan in onze berichtgeving.

Zo inspireren we elkaar in het samen werken aan katholieke dialoogscholen in Vlaanderen.

Toelichting bij de juridische verankering van de engagementsverklaring in het schoolreglement:
surf naar de pagina *School- en centrumreglement* op www.katholiekonderwijs.vlaanderen.

[Basisonderwijs](#)

[Buitengewoon onderwijs](#)

[Secundair onderwijs](#)

[Volwassenenonderwijs](#)

BIJLAGE

Suggesties voor bezinning en gebed als voedingsbodem voor de dialoog

Gebeden uit: Vansantvoet, Jos, *Woorden uit het hart*. Heverlee, 2019.

© Vzw Comité voor onderwijs Annuntiaten Heverlee (blz. 31, 59, 77, 79, 81, 93)

Een thuis voor velen

Wij mogen samen bouwen aan onze school
om ze te maken tot een huis,
een stad, een land
dat een thuis is voor velen.
We zijn dankbaar voor de grote inzet
van vele mensen die ons voorgingen
en waarop we kunnen verder bouwen.

Wij vragen uw zegen over onze samenwerking.
Laat de verbondenheid groeien in onze groep^
zodat de talenten
van onze leerlingen en medewerkers
en die van ieder van ons
elkaar mogen versterken.
Geef dat wij nooit het geloof in elkaar
en in onze missie
zouden verliezen.
Maar maak het alle dagen
nog een beetje sterker

Keuzes

Langs vele wegen
en lange verhalen
van tal van mensen
brengt Gij ons vandaag samen.

De wegen van het engagement
de verhalen van onderwijzen met een hart
de levenskeuzes van zovelen
kruisen hier elkaar.

Geef ons de moed om op onze beurt
een weg te banen
een nieuw hoofdstuk toe te voegen
en oude keuzes te hernieuwen.

Houd ons gaande
naar een toekomst
die even slechts de onze is
maar altijd die van U.

De rijkdom van ieders eigenheid

Wij danken U omdat Gij ons hier samenbrengt.
Om dat Gij het wilde
hebben wij hier een huis gebouwd
niet voor onszelf
maar voor de velen die hier mogen werken,
te gast zijn,
of een opleiding volgen.

Laat dit huis een plaats zijn
van echte ontmoeting
waar we de rijkdom ervaren
van ieders eigenheid

Maak ons samenzijn vruchtbaar
en inspireer onze woorden
opdat zij mogen bijdragen
aan de groei van eenieder
en van ons gezamenlijk project.

Scholen van morgen

Dag na dag en met velen
bouwen wij aan de scholen van morgen.
Laat ze een plaats van ontmoeting zijn
en dialoog.
Laat ze een ruimte zijn
voor ontdekking en verwondering.
Laat ze veilig en gastvrij zijn
zoals een huis moet zijn.

Laat niet toe dat wij bang zijn
voor de ander en het gesprek
voor het nieuwe en voor wat verrast
voor het risico en voor het vreemde.

Want dan stoppen wij met bouwen
en wordt Uw plan vergeten.

Luisteren en spreken

Heer,

dat in ons luisteren en spreken

De echo van uw
taal weerklinken.

Wees niet bang

- voor een toekomst die we niet kennen.

Sta op en wandel

- ook al gaan we ongebaande wegen.

Ik had honger en gij hebt mij te eten gegeven

-- ook als iedereen zegt

dat er niet genoeg zal zijn.

Laat zo ons luisteren en spreken

worden tot een vrije en gulle reis

door het land dat Gij ons geeft.

Kiemen

Heer,

geef ons vertrouwen

in onze missie

in de toekomst

in elkaar

in U.

Laat de kiemen van het nieuwe gedijen

nog voor het oude sterft.

Blijf het met ons wagen.

Enkele teksten die uitnodigen tot bezinning

Dialogoog

Dia-loog.

Woord en wederwoord.

Tussen twee of meer.

In familiekring, in de klas, de leraarskamer,

in het professioneel lerend netwerk,

in het parlement, op een congres ...

Overall waar mensen samenkomen,

leren ze elkaar beter kennen

of willen ze samen iets ondernemen.

Een echt gesprek vraagt al je aandacht

om een ander onbevooroordeeld

te beluisteren en te begrijpen.

Je hebt discipline nodig

om je beurt af te wachten en

je gesprekspartner(s) te laten uitspreken.

Je moet ook je eigen gedachten en

gevoelens kunnen filteren en ordenen

voor je ze uitspreekt.

Vaak zijn bijkomende vragen nodig,
rustpauzes of stiltes.

Een echt gesprek vooronderstelt
belangstelling en respect,
inlevingsvermogen en waardering.

Soms heb je veel gemeen met de ander.

Een andere keer helemaal niet.

Zijn denk- en leefwereld kan
mijlenver van je afstaan.

Elk gesprek is een uitnodiging
om bruggen te slaan,
naar 'die vreemde ander'

Echt in dialoog treden

is netwerken vanuit het hart.

Dan worden banden gesmeed.

In iemand schoenen gaan staan

leidt tot wederzijdse verrijking.

Stap je mee?

Uit: Leeftocht, oktober 2018

Dialogeren als meesterschap

Onderwijzen en opvoeden betekenen respectvol op weg gaan met leerlingen én met elkaar als onderwijzers. Het is samen de dialoog met leerlingen aangaan, naar hen luisteren: wie willen ze worden, wat bezielt deze leerling, welke zin en inhoud wil hij geven aan zijn leven? Van waaruit leeft deze leerling?

Elke onderwijzer mag zijn meesterschap hierin tonen. Het gaat erom de leerling te vormen tot wie hij ten diepste wil en kan worden. Dit meesterschap is al lang geen éénmanszaak meer. In de leraarskamer ontmoeten 'meesters' elkaar, ook daar is plaats en tijd om te luisteren naar elkaars verhaal en tot dialoog te komen.

Dialogeren is aandacht geven aan de ander vanuit een gelijkwaardigheid als mens. De grammatica van de dialoog is aandachtig luisteren, spreken en samen zoeken naar het essentiële voor de leerling. Vaak is dit bijzonder moeilijk. Als onderwijzer heeft elk zijn referentiekader. Het is dikwijls anders dan het denkkader van de leerling of van de collega. Soms verloopt hierdoor de dialoog moeizaam. Moeten onderwijzers dan hun referentiekader opzij zetten? Zeker niet. Het komt er op aan eerst ten diepste te luisteren naar de ander, taal af te stemmen, leerlingen woorden aan te reiken, te kijken naar het handelen van de leerling, stilte te respecteren, af te toetsen aan ervaringen van collega's en als onderwijzer jezelf te blijven om zo samen tot nieuwe perspectieven te komen. Komen tot diepere dialoog vraagt om verdieping én oefening. Het vraagt moed om telkens weer in de schoenen van de ander te gaan staan. Toch is het meer dan de moeite waard, het maakt ons meesterschap sterker én ook als onderwijzer worden we er een ander, rijker mens én collega door.

Uit: Leeftocht, oktober 2018

Dialoog nodigt uit om de weg van 'de andere' te nemen. Dialoog nodigt zelfs uit om een brug te slaan naar de andere en om toe te laten dat een ander tot bij ons komt.

Dialoog is er elke dag. Het gaat niet om een eenvoudige conversatie, ook al lijkt het hier soms op. Het gaat om een ingesteldheid, om de intentie om met elkaar in dialoog te treden.

Dialoog betekent luisteren en rekening houden met wat de ander voelt, zonder jezelf te verstoppen. Dialoog is delen. Geven en nemen gebeurt in alle vertrouwen.

Dialoog is de noden van de ander leren verstaan.

Dialoog is samen op zoek gaan naar een gemeenschappelijke waarheid, naar het welzijn van jou en de andere. Er kunnen ideeën ontstaan die je kijk op de wereld veranderen.

Als missionaris die de Blijde Boodschap verkondigt in de wereld, wil de christen de dialoog met de ander aangaan, met wat de Vader hen gegeven heeft

Anne Dupont
in *Missio, Spreek, ik luister.*

GESPREK

(naar het boek Ruth)

Spreken,
over en weer,
verschillend
van mening,
maar blijven spreken.

Luisteren,
over en weer,
horen en voelen
wat er omgaat
in de ander.

Meegaan,
over en weer,
naar onbekende eindens
tot voor iedereen
nieuw leven ontluikt

Wies Merckx

Het Bijbelboek Handelingen ([Hnd 2](#)) verhaalt hoe op de dag van het Pinksterfeest de apostelen en de andere leerlingen werden vervuld van de heilige Geest. Ze begonnen te spreken in vreemde talen, zoals hen door de Geest werd ingegeven. De toehoorders hoorden hen echter elk in de eigen taal spreken.

Pinksteren is een werkwoord: het Pinkstert elke dag voor wie zijn hart opent.

bisschop Koen Vanhoutte

Laten we bidden.

God,

We willen u vandaag danken
met zovelen als we hier zijn.
Danken om alles wat ons gegeven is.
Alles wat ons leven zinvol maakt.

Alles wat ons hart verblijdt.
Bovenal danken we u
om de mensen om ons heen.

Allen met wie we in lief en leed verbonden zijn,
die met ons het leven delen.

We danken u voor hen die ons zijn toevertrouwd,
in het bijzonder vandaag de zovele jonge mensen
die bij ons school lopen.

En die wij helpen,
om wegwijs te geraken in het leven
en stilaan hun eigen weg te vinden.

Dat ze door kennis en onderwijs
de schoonheid en de rijkdom van uw schepping mogen ontdekken
en uitgroeien tot goede en verantwoordelijke mensen.

Dat ze vooruitgaan in kennis en wetenschap
en groeien in wijsheid en ware menselijkheid.

Dat ze open mensen worden
en leren dat de eigen weg die ze zoeken
alleen door ontmoeting en dialoog te vinden is.
In eerbied, voor ieders eigenheid en anders-zijn.
Uw Zoon Jezus heeft ons het Evangelie gebracht,
een leerschool van liefde en solidariteit.

Laat dit Evangelie de inspiratiebron zijn
voor ons onderwijs en ons opvoedingsproces.

Dat we erin blijven geloven.

Te midden van alle uitdagingen en moeilijkheden.
Dat we blijven beseffen hoe belangrijk onze inzet is,
om jonge mensen nabij te zijn,
te helpen en te begeleiden.

En zo mee te bouwen
aan een menselijke en rechtvaardige samenleving.

Dat vragen wij U vandaag,

Gij die onze God zijt
in tijd en eeuwigheid.

Kardinaal Jozef De Kesel
Op het congres *Generous ambitieus*
Van Katholiek Onderwijs Vlaanderen